هەڵەبجە.. یەکەمین کۆنفرانسی هۆشیاریی هەڵبژاردن و ڕاپرسی

بەشداریی پرۆسەکانی دەنگدان و هەڵبژاردن بکەن و بزانن لە ڕۆژی دەنگداندا چی دەکەن، گرنگ نییە بەڵامانەوە دەنگ بە کێ دەدات، گرنگ ئەوەیە بڕۆنە سەر سندوقەکانی دەنگدان و بوونی خۆیان بسەلمێنن. لە کۆنفرانسەکەدا وێڕای پێشکەشکردنی چەند گوتەیەکی بەڕێوەبەری کۆمیسیۆن لە هەڵەبجە، دوو تەوەرەی سەرەکی پێشکەشکران، کە تەوەرەی یەکەم لە لایەن سەرۆکی بەشی یاسای زانکۆی هەڵەبجە، هێمن عەبدوڵڵا پێشکەشکرا دەربارەی "هەڵبژاردن وەک بنەمایەک بۆ دیموکراسی" و تەوەرەی دووەمی کۆنفرانسەکەش لە لایەن مامۆستای جینۆساید و مافی مرۆڤی بەشی یاسای زانکۆی هەڵەبجە، ئاوارە حوسێن پێشکەشی کرا بە ناونیشانی "مافی چارەی خۆنووسین لە یاسای نێودەوڵەتیدا" و دوای پێشکەشکردنی تەوەرەکانیش ئامادەبووان گفتوگۆی بابەتەکانیان کرد.

دەربارەی هۆکاری دەستپێکی چالاکییەکانی هەڵمەتەکەشیان لە زانکۆوە، بەڕێوەبەری گشتی فەرمانگەی هەڵەبجەی کۆمسیۆنی باڵای سەربەخۆی هەڵبژاردن و ڕاپرسی گوتی: بەو پێیەی ڕێگەی مەعریفە و زانینی وڵاتان لە زانکۆکانەوە دەست پێ دەکات، ئێمەش پێمان خۆش بوو لە زانکۆ وەک ڕێگایەکی ئەکادیمی پڕۆژەکەمان دەست پێ بکەین، بۆ ئەوەی بتوانین لە ڕێگەی قوتابیانی زانکۆ و مامۆستایانی ئایینیەوە کە بەشداری کۆنفرانسەکەن و کاریگەری گەورەیان لەسەر کۆمەڵگە هەیە کار بکەین، پاشانیش لەگەڵ ڕێکخراوەکان کاردەکەین و دواتریش لە ڕێگەی دەزگاکانی ڕاگەیاندنەوە دەڕێژە بە چالاکییەکانمان دەدەین.

سەبارەت بە نوێکردنەوەی تۆماری دەنگدەرانیش حەمە سەعید ئەحمەد گوتی: ئەو بنکانەی کۆمسیۆن کە لە ئێستادا کراونەتەوە تایبەتن بە ڕێنماییکردنی هاووڵاتیان، سەبارەت بە بنکە و شوێنی دەنگدانیان کە ڕەنگە بەشێک لە هاووڵاتیان لە بیریان چوبێتەوە. لە ئێستادا ماوەی نوێکردنەوەی تۆماری دەنگدەران کۆتایی هاتووە و تا 28ی مانگی ڕابردوو بوو کە لەماوەی ئەو هەفتەیەی بۆ ئەو مەبەستە دیاری کرابوو، نزیکەی دوو هەزار کەس ناوی خۆیان تۆمار کردووە کە بەشێکیان گواستنەوەی ناوەکانیان و بەشێکیان چاککردنی هەڵەی ناوەکانیان و بەشێکیشیان ئەو دەنگدەرانەبوون کە بۆ یەکەمجارە مافی دەنگدانیان هەیە چونکە خۆمان دەزانین لە 2014ـەوە کە هەڵبژاردن کراوە چوار نەوەی نوێ مافی دەنگدانیان بەدەست هێناوە، پێویستە تۆمار بکرێن.

سەربەخۆیی کوردستان تاکە زامنی مانەوەو پاراستنی دەستکەوتەکانی گەلەکەمانە

بەهرەوەر مەرزانی

لەوەتەی دروستبوونی دەوڵەتی بەزۆر داتاشراوی عێراق و لکاندنی باشووری کوردستان بەبێ ویستی گەلەکەی بەو وڵاتە سەقەتەوە گەلی کورد بەدرێژایی ئەو مێژووە پڕ لەنەهامەتی و مااڵوێرانییە لەخەبات و تێکۆشان و بەرخودان لەپێناو بەدیهێنانی سەربەخۆیی نەوەستاوەو لەقۆناغە سەخت و دژوارەکاندا ڕووبەڕووی ڕژێمە شۆڤێنییە یەک لەدوای یەکەکانی ئەو وڵاتە بۆتەوە لەپێناو بەدیهێنانی مافە نیشتمانی و نەتەوەییەکانیدا، هەر بۆیەشە ڕژێمە یەک لەدوای یەکەکانی عێراق هەرکاتێک هەستیان بەسەرکەوتنی شۆڕشەکانی گەلەکەمان و شکستی خۆیان کردبێت لەبەرامبەر ئیرادەی بەهێزو پۆڵاینی گەلەکەمان پەنایان بردۆتەبەر گفتوگۆو دانووستاندن و داوای ئاشتییان کردووە دواتریش بەسوود وەرگرتن لەئیرادەی ئاشتیخوازانەی گەلی کوردستان هێزەکانیان ڕێکخستۆتەوەو بەدڕندانەترین شێوە لەڕێگەی زەبرو زەنگ و قڕکردن و ئاگرو ئاسن کەوتوونەتەوە وێزەی خەڵکی کوردستان بۆ ئەوەی چۆک بەئیرادەی گەلەکەمان دابدەن. هەر لە بەعەرەبکردنی خاکی کوردستان و وێرانکردنی دێهاتەکان و ئەنفال و کیمیابارنکردن و جینۆسایدکردنی گەلەکەمان لەپێناو سڕینەوەی شوناسی نەتەوەییمان.

بەاڵم سەرەڕای هەموو ئەمانەش گەلەکەمان هیچ کاتێک دەستبەردداری مافە نیشتمانی و نەتەوەییەکانی نەبووەو سوور بووە لەسەر سەندنەوەی ئەو مافەی لەاڵیەن ڕژێمە یەک لەدوای یەکەکانی ئەو وڵاتە لێی زەوتکراوە، لەو پێناوەشدا هەزاران لەسەرکردەو ڕۆڵە گیانفیداکانی کردۆتە قوربانی و ڕێگەیان بە ڕژێمە یەک لەدوای یەکەکانی عێراقی عەرەبی نەداوە وەک دەسەاڵتێکی خۆسەپێن بەسەر خەڵکی کوردستاندا خەون و ویستی داگیرکارانەیان بەهێننەدی و اپەڕەی میللەتەکەمانیان بەخوێنی ئاڵی خۆیان بۆ نەوەکانی داهاتوومان نووسیوەتەوە کە بێگومان ناوو گیانی بەرزەفڕی ئەو شەهیدە سەربەرزانە بوونەتە ئەستێرەی گەشی ئاسمانی خەباتی ڕزگاری نیشتمانی گەلەکەمان و بۆ هەتا هەتایە لەبیرو هزرو ناخی هەموو کوردێکی دڵسۆزو نیشتمان پەروەر هەر بەزیندوویی دەمێنێنەوە.

ئەمڕۆ لەکاتێکدا گەلەکەمان بە قۆناغێکی ناسک و هەستیاردا تێدەپەڕێت و خەریکە نەخشەی سیاسی ناوچەکە هەڵدەوەشێتەوەو سەرلەنوێ دادەڕێژرێتەوە دەرفەتێکی لەبار بۆ گەلەکەمان ڕەخساوە بۆ ئەوەی جارێکی تر مافە نیشتمانی و نەتەوەییەکانی بەدەستبێنێتەوە کە نزیکەی سەد ساڵە لێی زەوتکراوەو بەپێ ویستی گەلەکەمان و لەپێناو بەڕزەوەندی وڵاتە زلهێزەکان خاکی باشووری کوردستان بەدەوڵەتی بەزۆر داتاشراوی عێراقەوە لکێنراوە، لەم قۆناغەدا کەمیللەتەکەمان لەبەردەم ئاسۆیەکی ڕووندایەو بەسوود وەرگرتن لەو بارودۆخەی ناوچەکەی پێدا گوزەر دەکات و ئەو دەرفەتەی بۆ گەلەکەمان هاتۆتە پێشێ ئێستا کاتی ئەوە هاتووە کۆتایی بەو هەموو نەهامەتی و ماڵوێرانی و داگیرکارییەی نزیکەی سەد ساڵی رابردوو بهێنین.

بۆیە ئەرکی هەموو تاکێکی کوردە بەهەستکردن بە بەرپرسیارێتی نیشتمانی و نەتەوەییەوە بەهەموو ڕەنگە جیاوازەکانەوە ناکۆکییەکانمان وەاڵ بنێین و هەوڵەکانمان یەکبخەین لەپێناو سەرخستنی ئیرادەی بەهێزی گەلەکەمان و25ی ئەیلوڵ بکەینە ڕۆژی هەڵهاتنی خۆری ڕزگاری نیشتمان و بەدیهێنانی سەربەخۆیی یەکجارەکی کوردستان و بەدەنگی بەڵێ بۆ سەربەخۆیی کوردستان بەهەموو داگیرکەرانی نیشتمانەکەمان بڵێین ئیتر سەردەمی داگیرکاریتان کۆتاییهات. چونکە سەربەخۆیی کوردستان تاکە زامنە بۆ پاراستی تەواوی دەسکەوتەکانی ڕاپەڕین و شۆڕشە یەک لەدوای یەکەکانی گەلی کوردستان و ئەو هەموو قوربانییە زۆرەی لەو پێناوەدا بەخشیویەتی، کە ئەمەش دەبێتە گەورەترین سەروەری بۆ تەواوی خەڵکی کوردستان و مەزنترین وەفاداری بۆ خوێنی ئەو شەهیدانەی گیانی خۆیان لەپێناو ڕزگاری و سەربەخۆییدا بەخشی.

هەنگاوە نوێیەکانی ڕووسیا لە ڕۆژهەاڵتی ناوەڕاست
ڕووسیا هیچ لێدوانێکی نێگەتیڤی نەبووە لەسەر ڕیفراندۆم و سەربەخۆیی کوردستان

سێرگی لاڤرۆڤ گوتوویەتی کورد وەک هەموو نەتەوەکانی جیهان مافی خۆیانە ویستی نەتەوەیی خۆیان دەربڕن

بەهێزبوونی ڕووسیا لە ڕۆژهەاڵتی ناوەڕاست، بابەتەکە ئاماژە بۆ سەردانی بەردەوامی بەرپرسە ئێرانییەکان دەکات بۆ مۆسکۆ و هەسەن ڕوحانی سەرۆکی ئێران خۆیشی لە مانگی ئایاری ڕابردوودا سەردانی مۆسکۆی کرد و لەگەڵ ڤلادیمیر پوتین دیداری کرد، هەروەها بەرپرسانی دیکەی ئێرانی بە بەردەوامی سەردان دەکەن و لەسەرەتای ئابیشدا حوسێن جابری ئەنساری یاریدەدەری وەزیری دەرەوەی ئێران سەردانی مۆسکۆی کرد. هەروەها ئاماژەی بۆ سەردانی فەرماندەی میلیشیاکان خەلیفە حەفتار سەرۆکی ناوبراو بە سوپای نیشتمانی لیبیای کردووە بۆ ڕووسیا کە لەڕاستیدا ئەو میوانێکی ئاسایی نەبووە کە بچێتە ڕووسیا، ئەو حەفتارە دژی ئەو حکومەتەی لیبیاشە کە نەتەوە یەکگرتووەکان پاڵپشتی دەکات. بابەتەکە ئاماژە بە پەرەسەندنی نوێی پەیوەندیی نێوان هەرێمی کوردستان و ڕووسیا دەکات و دەڵێ، ڕووداوێکی گرنگ بوو کە لە پەراوێزی کۆڕبەندیی ئابوری سان پترسبووک لە مانگی حوزەیران کە کۆمپانیای گەورەی دەوڵەتیی ڕووسیا کە ڕێسنەفتە ڕێککەوتنامەیەکی لە بواری نەوت و وزەو ئابووری و بازرگانیدا لەگەڵ هەرێمی کوردستان ڕاگەیاند و ڤلادیمیر پوتین سەرۆکی ڕووسیا لە کۆڕبەندەکەدا دیداری نێچیرڤان بارزانی سەرۆک وەزیرانی هەرێمی کوردستانی کرد و کرملن بە فەرمی سەردانەکەی ڕاگەیاند، ئەوە زۆر زیاتر بوو لە هاوکارییەکی مەعنەویی بۆ هەرێمەکە کە سێ ساڵ زیاتر بوو لەژێر باری قورسیی شەڕی داعش و تەنگژەی ئابووریدا بوو.

هەروەها ئاماژە بە هەڵوێستی حکومەتی ڕووسیا دەکات لەسەر ڕیفراندۆم و سەربەخۆیی کوردستان و دەڵێ ڕووسیا هیچ لێدوانێکی نێگەتیڤی نەبووە سێرگی لاڤرۆڤ لە وتەیەکدا ڕیفراندۆمی بە مافی گەلی کوردستان داناوە و وتوویشیەتی کۆردیش وەک هەموو نەتەوەکانی جیهان مافی خۆیانە ویستی نەتەوەیی خۆیان دەربڕن و ڕیفراندۆمیش ڕێگایەکە بۆ ئەوە. لە کاتێکدا ڕێکس تیلەرسۆن، وەزیری دەرەوەی ئەمریکا کاتی ڕیفراندۆمی بە نەگونجاو داناوە بە بێ ئەوەی کاتێکی دیکە پێشنیار بکات. هەروەها نووسەر ئاماژە بەوە دەکات کە تا ئێستا کورد هێندەی ئەمریکا متمانەیان بە هیچ هێزێک نەداوە و بە هاوپەیمان و دۆست و پارێزەری خۆیانی دەزانن چاوەڕێن ئەمریکا بەزوویی هەڵوێستی جیاوازتری هەبێ.. جگە لەوە ئاماژە بەوە دەدات کە لە بەرامبەر هەڵکشانی سیاسەتەکانی مۆسکۆ لە ڕۆژهەاڵتی ناوەڕاست، دەتوانرێ سیاسەتی ئەمریکا بە سڕ بوو وەسفبکرێ بەتایبەتی ئەوەی لەسەردەمی باراک ئۆبامادا جێبەجێ کراوە ئەم بارودۆخەی ئێستای دروست کردووە، وەاڵمی گۆڕانکاریش لەم بارودۆخەدا لە واشنتۆنە.

ئاژانسێکی ئیسرائیلی: ئێران پارەیەکی زۆری بۆ دژایەتیکردنی سەربەخۆیی کوردستان تەرخان کردووە

ئاژانسێکی ئیسرائیلی ئاشکرای کرد، کۆماری ئیسلامیی ئێران پارەیەکی زۆری بۆ دژایەتیکردنی سەربەخۆیی کوردستان تەرخان کردووە و لە ڕێگەی نوری مالکی سەرۆکی حزبی دەعوەی ئیسلامییەوە، پارە بە شاسوار عبدولواحید گرووپی (نەخێر) دەدات.

ئەمڕۆ دووشەممە 2017/9/11 ئاژانسی (ئۆرشەلیم ئۆنلاین)ی ئیسرائیلی، وتارێکی باڵاو کردووەتەوە کە تێیدا باس لە دژایەتیکردنی ئێران بۆ سەربەخۆیی کوردستان دەکات و ڕوونی کردووەتەوە: "ئێران چەند بەکرێگیراوێکی هەیە کە لە عێراق و کوردستان کار بۆ دژایەتیی ڕیفراندۆمی سەربەخۆیی کوردستان دەکەن."

نووسەرەکە لە زاری سەرچاوەیەکی ئێرانییەوە جەختی لەوە کردووەتەوە کە ئێران پشتیوانی لە مالیکی دەکات، هەرچەندە هەموو جارێک بەڵگەی کۆنکریتی نییە ئەو شتانە بسەلمێنێت، بەاڵم ئەگەر سەیری دۆخەکە بکەیت، وێنەکە بە ڕوو دەبینیت کە دوای ڕووخانی سەدام حوسێن، ئەو سەرکردە شیعییانە لەاڵیەن ئێرانەوە پشتیوانی کراون و پێشتر ڕاهێنراون و فێرکراون و ئامادەکراون بۆ بەڕێوەبردنی کاریان لەژێر پڕۆگرامێکی دیاریکراودا ."

باسیشی لەوە کردووە کە نووری مالیکی، سەرۆکی حزبی دەعوەی ئیسلامی لە عێراق، ئەو پارە و پشتیوانییەی ئێران بەکار دەهێنێت بۆ پشتیوانیکردنی هەندێک دەزگای میدیایی و ڕۆژنامەنووس بۆ دژایەتیکردنی ڕیفراندۆمی سەربەخۆیی کوردستان دەکەن."

نووسەرەکە لە زاری سەرچاوەیەکی ئێرانییەوە دەڵێت: "ئێران هەوڵ دەدات ڕۆڵی سەرەکی لە دژایەتیکردنی سەربەخۆیی کوردستان بگێڕێت، بەاڵم ئەوەی ئێران دەیکات تەنیا ئەوە نییە کە پارە بە هەندێک کەس دەدات، بەڵکو هەوڵ دەدات ڕۆڵی سەرەکی لە دژایەتیکردنی سەربەخۆیی کوردستان بگێڕێت."

ئاژانسێکی ئیسرائیلی ئاشکرای کرد، کۆماری ئیسلامیی ئێران پارەیەکی زۆری بۆ دژایەتیکردنی سەربەخۆیی کوردستان تەرخان کردووە و لە ڕێگەی نوری مالکی سەرۆکی حزبی دەعوەی ئیسلامییەوە، پارە بە شاسوار عبدولواحید گرووپی (نەخێر) دەدات.

ئەمڕۆ دووشەممە 2017/9/11 ئاژانسی (ئۆرشەلیم ئۆنلاین)ی ئیسرائیلی، وتارێکی باڵاو کردووەتەوە کە تێیدا باس لە دژایەتیکردنی ئێران بۆ سەربەخۆیی کوردستان دەکات و ڕوونی کردووەتەوە: "ئێران چەند بەکرێگیراوێکی هەیە کە لە عێراق و کوردستان کار بۆ دژایەتیی ڕیفراندۆمی سەربەخۆیی کوردستان دەکەن."

نووسەرەکە لە زاری سەرچاوەیەکی ئێرانییەوە جەختی لەوە کردووەتەوە کە ئێران پشتیوانی لە مالیکی دەکات، هەرچەندە هەموو جارێک بەڵگەی کۆنکریتی نییە ئەو شتانە بسەلمێنێت، بەاڵم ئەگەر سەیری دۆخەکە بکەیت، وێنەکە بە ڕوو دەبینیت کە دوای ڕووخانی سەدام حوسێن، ئەو سەرکردە شیعییانە لەاڵیەن ئێرانەوە پشتیوانی کراون و پێشتر ڕاهێنراون و فێرکراون و ئامادەکراون بۆ بەڕێوەبردنی کاریان لەژێر پڕۆگرامێکی دیاریکراودا ."

باسیشی لەوە کردووە کە نووری مالیکی، سەرۆکی حزبی دەعوەی ئیسلامی لە عێراق، ئەو پارە و پشتیوانییەی ئێران بەکار دەهێنێت بۆ پشتیوانیکردنی هەندێک دەزگای میدیایی و ڕۆژنامەنووس بۆ دژایەتیکردنی ڕیفراندۆمی سەربەخۆیی کوردستان دەکەن."

نووسەرەکە لە زاری سەرچاوەیەکی ئێرانییەوە دەڵێت: "ئێران هەوڵ دەدات ڕۆڵی سەرەکی لە دژایەتیکردنی سەربەخۆیی کوردستان بگێڕێت، بەاڵم ئەوەی ئێران دەیکات تەنیا ئەوە نییە کە پارە بە هەندێک کەس دەدات، بەڵکو هەوڵ دەدات ڕۆڵی سەرەکی لە دژایەتیکردنی سەربەخۆیی کوردستان بگێڕێت."

هەر لە وتارەکەدا باس لە شکستی ڕۆژی شەممەی شاسوار عبدولواحید کراوەو دەڵێت: "شاسوار عەبدولواحید باس لەوە دەکات خەڵکێکی زۆر بە (نەخێر) لە ڕیفراندۆمدا دەنگ دەدەن، بەاڵم کاتێک بۆ کەرنەڤاڵەی خەڵکێکی بۆ سلێمانی بانگهێشت کرد، زۆربەی کورسییەکان بەتاڵ بوون، هەندێک لەو کەسانەی چوونە یاریگاکە، بۆ بەشداریکردن بوو لە ئاهەنگی کردنەوەی یاریگای سلێمانی، نەک بۆ گوێگرتن لە شاسوار عەبدولواحید ."ئەوەش باس دەکرد، لە 2005 کە زانکۆی تەواو کرد، کاری لە بواری بازرگانی سەرۆکی حکومەتی هەرێمی کوردستاندا، ئەمریکاو ئەڵمانیا و بەریتانیا هاوکاری وەزارەتی پێشمەرگە دەکەن تابێتە هێزێکی یەکگرتوو کاریگەر.

هەر لەو بارەیەوە خاوەنەکەی شاسوار.. لەبەشێکی تری ڕاپۆرتەکەدا ئاماژە بەوەکراوە کە شاسوار عەبدولواحید لە چاوپێکەوتنی واشنتۆن پۆستدا وتبووی کە دەبێت ئەمریکاو تورکیاو ئێران و عێراق ڕازیبن بە ڕیفراندۆم ئەگەر نا تورکیا بۆری گواستنەوەی نەوتی هەرێم ڕادە گرێت و دەرگا دادەخات وە ڕەنگە ئێران و تورکیا هەریەکەیان لایەنگری بەشێکی پێشمەرگە بکەن و ببێتە شەڕی ناوخۆ، بەاڵم نوسەر دەڵێت ئەو قسانەی شاسوار بەتاڵ بوونەوە چونکە وەزیری دەرەوەی تورکیا مەولود چاوش ئۆغلۆ ڕایگەیاند ڕیفراندۆم کارناکاتە سەر پەیوەندییە بازرگانی و ئابورییەکانیان و دەرگای بازرگانی بەسەر هەرێمدا داناخەن، دەربارەی هێزی پێشمەرگەش لە ئێستادا لەژێر بەرنامەی چاکسازی نێچیرڤان چاودێری ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی دایە.

ئاژانسەکە لەسەر زاری سەرچاوەیەکەوە ئاشکرای کردووە: "بڕای شاسوار عەبدولواحید، هاوبەشی سەرەکیی مالیکییە لە بازرگانیکردندا لە بەغدا. خوشکەکەشی کە ئەندامی پەرلەمانی عێراقە لەسەر فراکسیۆنی گۆڕان پەیوەندییەکی بەهێزی لەگەڵ مالیکیدا هەیە. جگە لەوەی ستافێکی دەزگای میدیایی (نالیا) ڕاستەوخۆ بۆ مالیکی کار دەکات و ڕاپۆرت و کارەکانیان لە دژی سەربەخۆیی کوردستان بە مالیکی دەگەیەنێت و دۆکیۆمێنتی ڕەسمی بااڵوبۆتەوە کە مالیکی 87 ملۆن دۆالری بۆ چافی الند خەرج کردووە کە لەوانەش شاسوار عەبدولواحید قادرە کە کەنالی (NRT) و دەزگای میدیایی (نالیا)ی هەیە.

ئاژانسەکە لەسەر زاری سەرچاوەیەکەوە ئاشکرای کردووە: "بڕای شاسوار عەبدولواحید، هاوبەشی سەرەکیی مالیکییە لە بازرگانیکردندا لە بەغدا. خوشکەکەشی کە ئەندامی پەرلەمانی عێراقە لەسەر فراکسیۆنی گۆڕان پەیوەندییەکی بەهێزی لەگەڵ مالیکیدا هەیە. جگە لەوەی ستافێکی دەزگای میدیایی (نالیا) ڕاستەوخۆ بۆ مالیکی کار دەکات و ڕاپۆرت و کارەکانیان لە دژی سەربەخۆیی کوردستان بە مالیکی دەگەیەنێت و دۆکیۆمێنتی ڕەسمی بااڵوبۆتەوە کە مالیکی 87 ملۆن دۆالری بۆ چافی الند خەرج کردووە کە بەشێکی تری ڕاپۆرتەکەدا ئاماژە بەوەکراوە کە شاسوار عەبدولواحید لە چاوپێکەوتنی واشنتۆن پۆستدا وتبووی کە دەبێت ئەمریکاو تورکیاو ئێران و عێراق ڕازیبن بە ڕیفراندۆم ئەگەر نا تورکیا بۆری گواستنەوەی نەوتی هەرێم ڕادە گرێت و دەرگا دادەخات وە ڕەنگە ئێران و تورکیا هەریەکەیان لایەنگری بەشێکی پێشمەرگە بکەن و ببێتە شەڕی ناوخۆ، بەاڵم نوسەر دەڵێت ئەو قسانەی شاسوار بەتاڵ بوونەوە چونکە وەزیری دەرەوەی تورکیا مەولود چاوش ئۆغلۆ ڕایگەیاند ڕیفراندۆم کارناکاتە سەر پەیوەندییە بازرگانی و ئابورییەکانیان و دەرگای بازرگانی بەسەر هەرێمدا داناخەن، دەربارەی هێزی پێشمەرگەش لە ئێستادا لەژێر بەرنامەی چاکسازی نێچیرڤان چاودێری ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی دای